

Kaj je novega v naši avstrijsko-slovenski zgodovinski knjigi?

Naš koncept poskuša zajeti celotno skupno zgodovino Avstrijcev in Slovencev – od politične, gospodarske, socialne in kulturne zgodovine do vojaške zgodovine in predstav o drugem. Knjiga obravnava več kot tisoč let skupne in nato razdvojene zgodovine v 20. stoletju.

Naša zgodovinska knjiga je tako:

1. zgodovina Vzhodnih Alp od 6. stoletja do zgodovine Avstrije in Slovenije v EU;
2. zgodovina območja med Podonavjem na severu in Kvarnerskim zalivom na jugu, še posebej Štajerske, Koroške, Kranjske, Goriške, Trsta in Istre;
3. zgodovina teh dežel v času Karolingov, Otonov, Salijcev in Štaufovcev od sredine 8. do sredine 13. stoletja;
4. zgodovina teh dežel pod habsburškim gospostvom (1282/1335–1918);
5. zgodovina teh dežel v Jugoslaviji, Avstriji in Italiji (1918–1991);
6. zgodovina Slovenije in Avstrije po letu 1991.

A naša zgodovina ni le dvostranska, ampak predvsem prepletena:

- a) politična zgodovina oblasti;
- b) zgodovina kolonizacije ter poznejših migracij;
- c) zgodovina socialnih struktur;
- d) zgodovina jezikovnih regij, večjezičnosti in asimilacije, še posebej v Koroški in Spodnji Štajerski;
- e) zgodovina kmečkega prebivalstva in njihovih uporov do odprave fevdalizma 1848;
- f) zgodovina vojaških groženj, vojn in posledic;
- g) versko-cerkvena zgodovina;
- h) gospodarska zgodovina;
- i) kulturna zgodovina;
- j) zgodovina izobraževanja;
- k) razvoj predstav o drugemu, stereotipi in samopodobe;
- l) različne oblike identitete.

Nova vprašanja, nove interpretacije znanih tem:

1. Ko je Cerkev začela govoriti slovansko.
2. Ženske s pomembnimi doti.
3. Dunaj kot duhovno središče Kranjcev in Štajercev.
4. Gradec kot središče Notranje Avstrije.
5. Učinki francoske revolucije in Ilirskih provinc.
6. Leto 1848 in neoabsolutizem.
7. Oblikovanje narodov in nacionalizmi (1860–1913).

Modernizacija v politiki, družbi in gospodarstvu:

Stranke v deželnih zborih in državnem zboru;
skupni pravni sistem, skupna gospodarska ureditev, skupni finančni sistem, skupna vojska,

skupni šolski sistem, skupna rimskokatoliška cerkev;
učinki izgradnje železnic na modernizacijo, pomen Trsta;
industrializacija; podjetniki.

Upadanje lojalnosti Nemcev in Slovencev v prvi svetovni vojni:

visoka pripravljenost vojakov za boj na frontah, zlasti na soški fronti;
velike izgube med njimi;
11 soških bitk: po približno 300.000 padlih z obeh strani;
nacionalna razmejitve med Nemci in Slovenci v Notranji Avstriji 1917/18, upori slovenskih vojakov;
konec sobivanja v skupni državi.

Ustanovitev novih držav konec oktobra 1918 in prvi konflikti:

Država Slovencev, Hrvatov in Srbov / Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev – Republika Nemška Avstrija;
predlogi za določitev meje;
plebiscit na južnem Koroškem 10. oktobra 1920.

„Zavistni sosedi“ 1920–1938:

Prva postavitve mejnikov 1921; jugoslovanska zaplenba podjetij in veleposesti; zaščitne določbe za manjšine; sporazum o arhivih;
gospodarsko dopolnjevanje;
motnje med svetovno gospodarsko krizo;
kraljeva diktatura v Jugoslaviji od 1929 – kanclerska diktatura v Avstriji od 1933; nacistični begunci v Jugoslaviji;
ambivalentno stališče Jugoslavije in Avstrije do Hitlerjeve Nemčije.

Nacistična oblast v Avstriji in Sloveniji:

Nacistična oblast je kot še nikoli doslej povzročila globoko razdelitev med nemškoavstrijskim in slovenskim prebivalstvom.
V Avstriji je bila nacistična oblast 1938/39 večinsko pozitivno sprejeta: gospodarski razcvet, odprava brezposelnosti, investicije v industrijo in obrt, nov zakon o zakonski zvezi; porast rojstev;
vendar vse večje zavračanje: obvezna vojaščina, politične represije, evtanazija, preganjanje Judov, omejitve za katoliško cerkev;
razdelitev Slovenije med Velikonemški rajh, Italijo in Madžarsko aprila 1941; različne oblike okupacije;
nacistična oblast in Slovenci: razlastitve, izselitve, mobilizacija, teror, germanizacija;
dogajanje v Sloveniji med in neposredno po 2. svetovni vojni;
beg in preganjanje nemškega prebivalstva ob in po koncu vojne, sojenja nacističnim funkcionarjem.

Politično-ideološke delitve ter postopno zблиževane med Avstrijo in Jugoslavijo/Slovenijo:

Demokratski parlamentarizem – partijski monopol oblasti;
privatna lastnina – kolektivizacija, nacionalizacija;
normalizacija odnosov med Jugoslavijo in Avstrijo od leta 1952 naprej;
Državna pogodba 1955 in njen 7. člen;

sodelovanje med nevtralno Avstrijo in neuvrščeno Jugoslavijo;
vzpostavitev gospodarskih in kulturnih odnosov v 50. letih;
sodelovanje v 60. letih: tujski delavci, turizem;
"Svinčena" 70. leta, a obenem ustanovitev Alpsko-jadranske delovne skupnosti 1978 in
sodelovanje umetnikov ter zgodovinarjev.

Avstrijska podpora neodvisnosti Slovenije 1991:

Politična in diplomatska podpora v mednarodnih stikih (zunanji minister Mock, minister za
znanost Busek, štajerski deželni glavar Krainer);
denacionalizacija in restitucija;
Razhajanja o jedrski elektrarni Krško, Lipicancih, knežjem kamnu;
Hitro poglobljanje gospodarskega sodelovanja;
Sodelovanje v migracijski krizi 2015/16;
skupna proslava 100. obletnice koroškega plebiscita v Celovcu.

Obstajajo nova vprašanja, nove teme? – Vsekakor!